

Zbulimet gjatë viteve 1900 deri 1999 ose shekulli i XX

Përmbajtja:

- ◆ Telefoni
- ◆ Kompjuteri
- ◆ Radari
- ◆ Vetura
- ◆ Televizori
- ◆ Xhamat e syzeve
- ◆ Aeroplani
- ◆ Raketa
- ◆ Laseri
- ◆ Treni me magnetizim
- ◆ das Telephon
- ◆ der Computer
- ◆ das Radar
- ◆ das Auto
- ◆ der Fernseher
- ◆ die Brillenglaeser
- ◆ das Flugzeug
- ◆ die Rakette
- ◆ der Laser
- ◆ der magnetisiente Zug

Telefoni

- ◆ Telefonin së pari e vizatoi gjermani Reis e pastaj e prodhoi Aleksandër Graham Bell në vitin 1876. Sot telefoni ka përdorim të madh dhe ka pajisje shumë më të zhvilluara se telefonat e vjetër. Ai ndonjëherë mund të shpëtoj edhe jetën. Me anë të telefonit mund të komunikojmë prej një shteti në shtetin tjetër (në çdo pjesë të botës).

Kompjuteri

- ◆ Kompjuterin e zbuloi britanezi Sir Clive Sinclair në vitin 1980. Qëllimi i tij ishte që të përmbledh më shumë informacione.
- ◆ Sot kompjuterët dallojnë shumë me të vjetërit për nga madhësia dhe funksioni.
- ◆ Në kompjuter mund të hulumtohet, sidomos përmes internetit. Sot janë më shumë se 50 milion njerëz që e shfrytëzojnë internetin (në të gjitha fushat e jetës).

Radari

- ◆ Radarin e zbuloi britanezi Robert Watson-Watt në vitin 1935. Fillimisht radari ka shërbyer për t'i dalluar avionët e armikut (gjerman) që i afroreshin Britanisë. Prandaj:

- ◆ (R)adio
- ◆ (D)ektimi
- ◆ (A)nd – dhe
- ◆ (R)angimi

- ◆ Sot ai përdoret për drejtimin e anijeve dhe aeroplanëve, kontrollin e trafikut ajror, parashikimn e motit, kontrollimin e shpejtësisë nga policia etj.

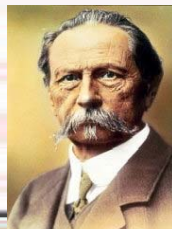

Das Auto

- ◆ Das erste Auto wurde von Karl Benz im Jahr 1880 erfunden. Das erste Auto hatte 3 Räder, zwei Sitze, den Lenker und einen kleinen Motor. Das erste Auto, das er erfunden hatte, verkaufte er im Jahr 1887. Nach 3 Jahren hat er das Auto mit vier Rädern gemacht. Viele andere haben verschiedene Modelle gemacht. Jetzt haben die Autos vier Sitze mit einen grossen Motor, Klima und so weiter.

Vetura

- ◆ Veturën e parë e zbuloi gjermani Karl Benz në vitin 1880. Vetura e parë kishte 3 rrota ,dy ulëse, timonin dhe një motor të vogël. Veturën e parë të tij e shiti në vitin 1887. Ai pas 3 vitesh e bëri edhe veturën me katër rrota. Pastaj shumë të tjerë bënë shumë modele të tjera veturash. Tash veturat kanë katër ulëse, motor më të madh, klimë etj.

Televizori

- ◆ Televizorin e zbuluan britanezi dhe rusi John Logie Baird dhe Vladimir Zworykin në Amerikë në vitin 1926 – 28. Më parë televizorët kanë qenë pa ngjyra, ndërsa tani janë me ngjyra. Përmes tij shohim tërë botën...

Disa Vargje për televizorin

- ◆ Nuk duam të shkruajmë vjersha dashurie
- ◆ Dhe pa vjershën time, plot kanë shkruarë
- ◆ Do të shkruajmë për televizorin si është zbuluar
 - ◆ Duhet ta zbërthej se është e ngatërruar
 - ◆ Kush dhe si e zbuloj
 - ◆ Ka rëndësi se si imagjinatën krijuese e ka shfrytëzuar
- ◆ Sot për tërë botën mund të jemi të informuar,

- ◆ Pastaj është edhe kompjuteri e interneti
 - ◆ Me shumë rëndësi
 - ◆ Që shpërndajnë lajme, libra e dituri
 - ◆ Pa të si do ta bënim më thoni si?
- ◆ S'mund ta harrojmë as radion që u zbulua nga Gughielmo Markoni
 - ◆ As roli i saj s'duhet harruar,
 - ◆ Mund të argëtohesh po të duash
 - ◆ Nëse nuk e dinit, unë ua kam shpjeguar

Xhamat e syzeve

- ◆ Edwin Land i zbuloi thjerrëzat polaroide që përdoren me syzet e diellit dhe filtrat e aparateve. Syzet na nevojiten për të parë më mirë. Janë dy lloje të syzeve :
 - ◆ Syze dielli
 - ◆ Syze me dioptri
 - ◆ Syzet me dioptri na nevojiten për të përmirësuar të pamurit.

Foto të syzeve

◆ Syzet me dioptri

Syzet e diellit

Aeroplani

- ◆ Aeroplanin e parë e ndërtuan dhe e praktikuan vëllezërit Rait në vitin 1903 për 36.5 m. Pastaj ata ndërtuan aeroplanin me naftë për të vënë në lëvizje dy helika të mbërthyer në një skelet fluturimi. Tash aeroplanët mund të mbajnë më shumë udhëtarë se më herët dhe disa kanë fuqi supersonike. Aeroplani i parë për udhëtarë me fuqi supersonike është Konkordi ai mund të udhëtoj nga New Yorku në Londër për tre orë.

Raketat

- ◆ Nga vitet 1960 pas luftës së ftohtë amerikanët dhe sovjetikët e ndërtuan raketën e parë. Raketat u shërbenin njerëzve për të studiuar hapësirën dhe gjithashtu vërejtur ndryshimet në hapësirë.
- ◆ E para raketë në botë që arriti në hënë quhet Apollo. Kjo ndodhi në vitin 1969. Të parët që shkelën në të ishin Neil Amstrong dhe Oldrin.

Laseri

- ◆ Laseri u praktikua nga amerikani Theo Maiman në vitin 1960. Albert Einstein ka thënë se atomet nuk mund të lejojnë energji në formë të dritës dhe ai ka qenë i saktë.
- ◆ Në bazë të kësaj edhe Maiman është bazuar që të krijoj laserin. laserët kanë ndihmuar shumë njerëzimin si: kirurgët e përdorin për operim tek njerëzit, për të shpuar metalet e forta dhe gjithashtu në matjet mes planetëve. Të parën matje e bënë me laser nga toka e deri në hënë.

Trenat me magnetizim

- ◆ Treni me magnetizim është zbuluar nga kinezi Wei Lehan dhe disa shkencëtarët në akademinë e shkencës në Shangai. Shtetet që e kanë provuar trenin me magnetizim janë SHBA, Japonia dhe Gjermania. Shumicës së trenave u zvogëlohet shpejtësia se ndikon fërkimi mes hekurudha dhe trenit. Për këtë krijohen trenat Maglev që kanë elektro magnetë të cilët nuk shkaktojnë fërkim. Ata trenat kanë magnetët e njëjtë dhe ata nuk tërhiqen dhe nga kjo ndodh që trenat të ngriten pak në ajër.

Foto e trenit me magnetizim

- ◆ Si do të dukej bota sot sikur të mos kishin ndodhur këto zbulime?
- ◆ Po të mos kishin ndodhur këto zbulime bota do të ishte e prapambetur sepse me të vërtetë këto zbulime ndryshuan botën.

Falenderimet dhe literatura

- ◆ Falenderojmë arsimtarin e historisë Enver Sadikun dhe arsimtaren e gj. gjermane Krenare Muriqin.
- ◆ Literatura:
- ◆ Enciklopedia e ilustruar për fëmijë
- ◆ Atlasi i shek. xx
- ◆ Libri i dijes
- ◆ Google

Punuan:

- ◆ Erëza Prekazi (koordinatore)
- ◆ Vala Pupovci (redaktore)
- ◆ Lis Kotori (lektor, hulumtues)
- ◆ Ardian Duli (hulumtues)
- ◆ Nderim Xhemajli(përkthyes)
- ◆ Drilon Sherifi(ndihmës)